

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

Том I

Підручник

Під редакцію І.П.Шлапака

*Затверджено Міністерством охорони здоров'я України
як підручник для лікарів-інтернів та слухачів вищих медичних навчальних закладів
III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти*

Київ
2012

УДК 617-089.5+616-08-039.72 (075)

ББК 54.5+53.5 я 73

A66

Ухвалено до видання на засіданні Комісії з медицини науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України як підручник для лікарів-інтернів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів (факультетів) післядипломної освіти (протокол №2 від 01 червня 2012 р.).

Затверджено та рекомендовано до друку Вченою радою Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика (протокол № 2 від 15 лютого 2012 р.)

Рецензенти:

Глумчер Фелікс Семенович

д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Максименко Віталій Борисович

д.мед.н., професор, заступник директора з наукової роботи ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М.Амосова НАМН України», заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Павлов Олександр Олександрович

д.мед.н., професор, зав.кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, трансфузіології та гематології ХМАПО, керівник анестезіологічної служби ДУ ІЗНХ НАМН України

Редактори:

М.М.Пилипенко, О.А.Галушко, Л.А. Пилипенко

A66 Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник для лікарів-інтернів та слухачів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти. Т.1 / Під ред. професора І.П. Шлапака. — К.: Ніка Прінт, 2012. — 550 с.:134 іл.

ISBN 978-966-8578-19-9

Перший том підручника складається з чотирьох розділів. В першому розділі описані історія та організація анестезіології та інтенсивної терапії в Україні та світі, юридичні та деонтологічні аспекти спеціальності. Другий розділ присвячений основам клінічної фізіології. В третьому розділі розглядається клінічна фармакологія основних засобів для наркозу, місцевих анестетиків, опіоїдів, міорелаксантів та засобів для інфузійно-трансфузійної терапії. Четверта частина присвячена загальним питанням хірургічного знеболювання та інтенсивної терапії.

Підручник рекомендований для використання в навчальному процесі лікарів-інтернів за спеціальністю «анестезіологія та інтенсивна терапія», на передатестаційних циклах, а також на циклах тематичного удосконалення за даною спеціальністю.

Таб.107, іл.134.

УДК617-089.5+616-08-039.72
(075)

ББК 54.5+53.5 я 73

ISBN 978-966-8578-19-9

© Національна медична академія
післядипломної освіти імені
П.Л.Шупика, 2012

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	15
Частина 1. ІСТОРІЯ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ ПИТАННЯ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ.....	19
1.1. ЕСКУРС В ІСТОРІЮ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ	21
1.2. ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ: ПОГЛЯД У МИНУЛЕ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	30
1.3. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБИ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ.....	41
1.3.1. Основні принципи організації служби анестезіологічної допомоги	41
1.3.2. Основні принципи організації служби інтенсивної терапії.....	47
1.4. ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ	56
1.5. ЮРИДИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНІЙ ТЕРАПІЇ	64
1.6. ПРОФЕСІЙНІ ШКІДЛИВОСТІ В АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ	80
1.7. ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ	85
1.7.1. Оцінка та стандартизація інформативності медичної інформації	85
1.7.2. Оцінка валідності медичної інформації	88
1.7.3. Стандартизація показників досліджень.....	90
1.7.4. Дизайн досліджень	92
1.8. ЕЛЕМЕНТИ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ ТА КЛІНІЧНОЇ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ.....	97
Частина 2. ОСНОВИ ФІЗІОЛОГІЇ ДЛЯ АНЕСТЕЗІОЛОГА.....	103
2.1. КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ПАТОФІЗІОЛОГІЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ.....	105
2.1.1. Мозковий кровотік, перфузія мозку, гематоенцефалічний бар'єр.....	105
2.1.2. Ішемія мозку, набряк мозку, внутрішньочерепна гіпертензія та їх лікування	111
2.2. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОЦІНКА СТАНУ АВТОНОМНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ	116
2.2.1. Структура автономної нервової системи	116

2.2.2.	Оцінка стану автономної нервової системи	121
2.2.3.	Патологічні вегетативні рефлекси	123
2.3.	КЛІНІКО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БОЛЮ	128
2.4.	Клінічна фізіологія кровообігу	137
2.5.	Клінічна фізіологія дихання.	143
2.5.1.	Анатомія органів дихання	143
2.5.2.	Об'єми та ємності легень.	147
2.5.3.	Рух газів по дихальних шляхах.	149
2.5.4.	Газообмін	152
2.5.5.	Рефлекси дихальної системи	153
2.6.	КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ПЕЧІНКИ	156
2.6.1.	Функціональна анатомія печінки.	156
2.6.2.	Фізіологія печінки.	158
2.7.	КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ ТРАВНОГО ТРАКТУ.	166
2.8.	КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ І ФІЗІОЛОГІЯ НИРОК.	176
2.9.	КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ ВОДНО-ЕЛЕКТРОЛІТНОГО ОБМІНУ	185
2.10.	КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ КИСЛОТНО-ЛУЖНОГО СТАНУ	205
2.11.	КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ ГЕМОСТАЗУ	214
2.12.	КЛІНІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЇ	224
2.12.1.	Загальні принципи терморегуляції	224
2.12.2.	Гіпотермія в практиці лікаря-анестезіолога	228
2.12.3.	Злоякісна гіпертермія	234
Частина 3.	ОСНОВИ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ ДЛЯ АНЕСТЕЗІОЛОГА	237
3.1.	ІНГАЛЯЦІЙНІ АНЕСТЕТИКИ	239
3.2.	ВНУТРІШНЬОВЕННІ АНЕСТЕТИКИ	247
3.2.1.	Тіопентал натрію	247
3.2.2.	Кетамін.	253
3.2.3.	Етомідат	257
3.2.4.	Пропофол	259
3.2.5.	Бензодіазепіни. Агоністи та антагоністи бензодіазепінових рецепторів.	263
3.2.6.	Дроперидол, галоперидол	272
3.2.7.	Оксибутират натрію	274
3.3.	М'ЯЗОВІ РЕЛАКСАНТИ ТА АНТИХОЛІНЕСТЕРАЗНІ ПРЕПАРАТИ	278
3.3.1.	Загальні принципи міорелаксації	278
3.3.2.	Характеристика окремих препаратів	279
3.4.	ОПІОЇДНІ АГОНІСТИ Й АНТАГОНІСТИ.	289
3.4.1.	Загальна характеристика опіоїдних агоністів і антагоністів.	289
3.4.2.	Характеристика окремих опіоїдних препаратів	292

3.5. МІСЦЕВІ АНЕСТЕТИКИ	304
3.6. ЗАСОБИ ДЛЯ ІНФУЗІЙНО-ТРАНСФУЗІЙНОЇ ТЕРАПІЇ.	312
3.6.1. Загальні принципи інфузійно-трансфузійної терапії	312
3.6.2. Трансфузійні середовища	313
3.6.3. Інфузійні розчини	315
3.7. АНТИБАКТЕРІАЛЬНІ ПРЕПАРАТИ.	323
Частина 4. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ХІРУРГІЧНОГО ЗНЕБОЛЕННЯ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ	339
4.1. ТЕОРІЇ, МЕХАНІЗМИ І ВИДИ ЗАГАЛЬНОЇ АНЕСТЕЗІЇ	341
4.1.1. Теорії та механізми загальної анестезії.	341
4.1.2. Види загальної анестезії	344
4.1.3. Внутрішньовенна анестезія.	346
4.2. МІСЦЕВА (ЛОКАЛЬНА) І РЕГІОНАРНА АНЕСТЕЗІЯ.	350
4.2.1. Ретроспектива, загальні положення та класифікація	350
4.2.2. Поверхнева (термінальна, аплікаційна) та інфільтраційна анестезія	353
4.2.3. Регіонарна анестезія	354
4.2.4. Спінальна анестезія	365
4.2.5. Епідуральна анестезія	370
4.3. ОСНОВНІ ЗАКОНИ ФІЗИКИ ТА ХІМІЇ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ-АНЕСТЕЗІОЛОГА.	380
4.3.1. Основні положення вчення про будову речовини	380
4.3.2. Фізичні закони для газів	381
4.3.3. Фізичні закони для рідин	383
4.3.4. Рух рідин і газів по трубкам, випаровування	387
4.4. НАРКОЗНО-ДИХАЛЬНА АПАРАТУРА ТА АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ.	389
4.5. ПЕРЕДОПЕРАЦІЙНА ПІДГОТОВКА.	398
4.5.1. Передопераційне обстеження та оцінка ризику.	399
4.5.2. Організаційні аспекти безпеки хірургічного пацієнта в умовах загальної анестезії та медикаментозна підготовка	406
4.6. введення (Індукція) в наркоз	411
4.7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОХІДНОСТІ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ.	414
4.7.1. Вентиляція за допомогою лицьової маски	414
4.7.2. Інтубація трахеї	415
4.7.3. Використання ларингеальної маски	422
4.7.4. Ситуація «тяжких дихальних шляхів» (прогнозування і тактика ведення).	424
4.8. БЕЗПОСЕРЕДНІЙ ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИЙ ПЕРІОД.	428
4.9. МОНІТОРИНГ В АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНІЙ ТЕРАПІЇ.	433
4.10. ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНЕ ЗНЕБОЛЮВАННЯ	444
4.11. УСКЛАДНЕННЯ В АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ	454
4.12. СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВА ТА ЦЕРЕБРАЛЬНА РЕАНІМАЦІЯ	469

4.13. ШОК: КЛАСИФІКАЦІЯ, ДІАГНОСТИКА, МОНІТОРИНГ	486
4.14. РЕСПІРАТОРНА ПІДТРИМКА	490
4.14.1. Термінологічні аспекти, показання та протипоказання до респіраторної підтримки	490
4.14.2. Режими респіраторної підтримки	491
4.14.3. Вибір параметрів вентиляції	497
4.14.4. Відлучення від респіатора	503
4.15. НУТРИТИВНА ПІДТРИМКА	508
4.15.1. Ентеральне харчування в практиці анестезіолога	509
4.15.2. Парентеральне харчування	511
4.16. МЕТОДИ ДЕТОКСИКАЦІЇ В ІНТЕНСИВНІЙ ТЕРАПІЇ	515
ДОДАТКИ	521
ЕТАЛОНИ ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ	538
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	539

ПЕРЕДМОВА

Шановний колего!

Анестезіологія та інтенсивна терапія — одна з провідних галузей медицини, що розвивається швидкими темпами. Це досить молода спеціальність, яка знаходиться на перехресті фундаментальних галузей медицини, таких як хірургія і терапія, фізіологія і патологія, фармакологія і токсикологія, вона тісно пов'язана і з багатьма іншими розділами медичної науки.

Підручник, який Ви тримаєте у руках, написаний колективом авторів, що представляють низку провідних наукових і лікувальних установ, що займаються проблемами анестезіології та інтенсивної терапії в Україні. Сьогодні в світовому інформаційному просторі містяться величезні масиви інформації з вказаних проблем. Приступаючи до підготовки підручника, автори ставили перед собою мету систематизувати наявну інформацію з позиції доказової медицини у відповідності з сучасною програмою післядипломної підготовки лікарів-анестезіологів. Результатом цієї співпраці став перший підручник для післядипломної підготовки лікарів-анестезіологів, що складається з п'яти розділів, які для зручності користування розділені на дві книжки.

В першому розділі підручника описані історія та організація анестезіології та інтенсивної терапії в Україні та світі. Важливе місце в цій частині посідає висвітлення можливостей застосування методів доказової медицини та інформаційних технологій в практичній роботі анестезіолога. Описані юридичні та деонтологічні аспекти в анестезіології та інтенсивній терапії, а також можливі професійні шкідливості в анестезіології.

Сучасний лікар анестезіолог повинен володіти фундаментальними знаннями з фізіології та патофізіології невідкладних станів. Тому другий розділ присвячений основам клінічної фізіології для анестезіолога. В розділі знайшли відображення проблеми клінічної фізіології серцево-судинної системи, органів дихання, травлення та вивідної системи, описані механізми основних порушень водно-електролітного обміну та кислотно-лужної рівноваги.

В повсякденній практиці анестезіологу доводиться призначати фармацевтичні препарати, вибираючи їх з великого арсеналу медикаментів. Тому третій розділ присвячений клінічній фармакології основних засобів для наркозу, місцевих анестетиків, опіоїдів, міорелаксантів та засобів для інфузійно-трансфузійної терапії.

Четверта частина цього підручника присвячена загальним питанням хірургічного знеболювання та інтенсивної терапії. Тут Ви знайдете інформацію по веденню периопераційного періоду, особливостям проведення різних методів анестезії, проблемам післяопераційного знеболування, респіраторної підтримки та клінічного харчування.

У другому томі підручника знайшли своє відображення проблеми анестезії та інтенсивної терапії в кардіохірургії, торакальній та абдомінальній хірургії, висвітлені особливості роботи анестезіолога в клініці травматології, нейрохірургії, акушерсько-гінекологічному стаціонарі та при веденні хворих із різноманітною супутньою патологією. В цьому томі Ви знайдете інформацію щодо інтенсивної терапії невідкладних станів при гострих захворюваннях, травмах та при виникненні критичних ситуацій. Особливо розглянуто особливості анестезії та інтенсивної терапії у дітей. В цьому розділі представлено основи діагностики та інтенсивної терапії хворих з інфекціями та гострими отруєннями.

В кожному розділі надано список рекомендованої літератури, а для самоконтролю знань та навичок подано контрольні запитання та тестові завдання. Для зручності пошуку матеріалів в кінці кожного тому розміщено докладний предметний покажчик.

В написанні підручника прийняли участь автори з численних колективів, що представляють не тільки різні регіони України, а й різні анестезіологічні школи. Готуючи матеріали до друку, ми усвідомлювали, що при такому підході можливі деякі повтори та різниця в поглядах на певні теоретичні положення. Ми намагалися максимально зберегти авторську думку не тільки тому, що подібні нерівності важко усунути, а здебільшого тому, що наші автори є не тільки викладачами, а й відомими клініцистами. Та їх погляди та підходи базуються на великому практичному досвіді, ціна якому — життя багатьох вилікуваних хворих.

Анестезіологію і сьогодні називають «невідомою спеціальністю». За оцінкою Всесвітньої організації охорони здоров'я, анестезіологія посідає 4-е місце в госпітальній службі, залишаючись при цьому найбільш невідомою. Анестезіологія в США входить в десятку найбільш престижних професій, але лише 50 % пацієнтів вважають представників цієї професії лікарями, в Україні лише 30 % населення має якесь уявлення про те, чим займається лікар-анестезіолог. Часто ми, анестезіологи, самі називаємо себе «бійцями невидимого фронту». І в цьому є своя правда. Насправді, в анестезіології поєдналися дві заповітні мрії людства — позбавлення від болю та воскресіння після смерті.

31 березня 2009 року закінчив свій земний шлях один з авторів цього підручника великий Лікар, Вчений та Вчитель професор Тріщинський Анатолій Іванович, який заснував анестезіологію в Україні. Його девізом було — *«Aliis inserviendo ipse consumor»*. І цей символ дуже точно характеризує анестезіологію — перспективну спеціальність, яка швидко і невпинно розвивається.

Автори сподіваються, що книга принесе користь в процесі підготовки молодих фахівців і будуть вдячні за конструктивні критичні зауваження.

Насамкінець, від імені усього авторського колективу хочу подякувати тим колегам, які займалися форматкуванням, упорядкуванням, редагуванням цього підручника. Серед них — А.Б. Кучма, О.О.Савченко, А.Р. Гільфанов, О.М. Смілянська, С.М. Зінковець, В.В. Марцинів, С.В. Даніловський та інші. Сподіваюсь, що наша спільна праця принесе свої плоди і ця книга стане у нагоді багатьом спеціалістам.

З повагою і найкращими побажаннями,

Професор *І. П. Шлапак*

АВТОРИ ПІДРУЧНИКА

*Акентьєв
Сергій Олександрович*

к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та реаніматології Буковинського ДМУ

*Ахламова
Юлія Іванівна*

к.мед.н., асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького

*Балацько
Вікторія Сергіївна*

к.мед.н., лікар-ординатор відділення акушерської інтенсивної терапії ДОКТМО

*Блєбез'єв
Геннадій Іванович*

д.мед.н., професор, завідувач кафедри дитячої анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика

*Бишовець
Сергій Миколайович*

к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика

*Білошапка
Віталій Олексійович*

к.мед.н., асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького

*Бондар
Михайло Володимирович*

к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика, головний анестезіолог ГУОЗ та МЗ м. Києва, заслужений лікар України

*Бондар
Ганна Миколаївна*

к.мед.н., доцент кафедри променевої діагностики НМАПО імені П.Л. Шупика

*Борщов
Сергій Петрович*

к.мед.н., ст. наук. співробітник відділу інтенсивної терапії та детоксикації Державної Установи «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л.В. Грошівського НАМН України»

*Буднюк
Олександр Олександрович*

д.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії з післядипломною підготовкою Одеського НМУ

*Васильєв
Авер'ян Григорович*

медичний менеджер з питань регіонального розвитку, «ГлаксоСмітКляйн» (Великобританія, Лондон)

*Васильєв
Григорій Олексійович*

к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика

<i>Ващук Федір Степанович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Волков Олексій Олегович</i>	к.мед.н., завідувач відділення анестезіології та інтенсивної терапії, Дніпродзержинська міська лікарня № 9
<i>Волошинський Олександр Володимирович</i>	к.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Івано-Франківського НМУ
<i>В'юницький Володимир Петрович</i>	к.мед.н., директор київського медичного коледжу № 4, заслужений лікар України
<i>Галушко Олександр Анатолійович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Георгіяну Маріне Акопівна</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри дитячої анестезіології та інтенсивної терапії Харківської медичної академії післядипломної освіти
<i>Грех Роман</i>	MD, FRCA, анестезіолог Університетського Коледжу Лондона, член дослідницької групи J.Wood, Лондон, Великобританія
<i>Гридасова Олена Іванівна</i>	к.мед.н., ст. наук. співробітник клініки інтенсивної терапії НДІ травматології та ортопедії Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Гриценко Сергій Миколайович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ЗМАПО
<i>Дзюба Дмитро Олександрович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Доморацький Олексій Едуардович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Доценко Владислав Валерійович</i>	асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ФПО, ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
<i>Дубров Сергій Олександрович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМУ імені О.О. Богомольця
<i>Єгоров Олександр Олександрович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Єгоров Олесь Олегович</i>	асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та екстреної медичної допомоги ДЗ «Луганський державний медичний університет»
<i>Єрмілов Геннадій Ігорович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФПО Донецького НМУ імені М.Горького
<i>Жежер Андрій Олександрович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Журко Микола Миколайович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та реаніматології Української військово-медичної академії
<i>Зубков Віктор Іванович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології та реаніматології Української військово-медичної академії
<i>Зержебловська Леся Володимирівна</i>	д.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика

<i>Іващенко Олег Васильович</i>	к.мед.н., доцент кафедри медицини невідкладних станів НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Іоффе Ігор Володимирович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри хірургії з основами торакальної, кардіо-васкулярної та пластичної хірургії ДЗ «Луганський державний медичний університет», заслужений лікар України
<i>Кабанько Тетяна Павлівна</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М.Горького
<i>Калінкін Олег Георгійович</i>	д.мед.н., професор кафедри біофізики Донецького національного університету, керівник клініки інтенсивної терапії НДІ травматології та ортопедії Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Клізуненко Олена Миколаївна</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів факультету післядипломної освіти ДЗ «Дніпропетровська медична академія» МОЗ України, лауреат Державної премії України в галузі науки та техніки
<i>Кобеляцький Юрій Юрійович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії, ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
<i>Колесніков Андрій Миколайович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Комісаров Сергій Ігорович</i>	д.м.н., професор кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Коновчук Віктор Миколайович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та реаніматології Буковинського ДМУ
<i>Корсунов Володимир Анатолійович</i>	д.мед.н., професор кафедри дитячої анестезіології та інтенсивної терапії ХМАПО
<i>Кравець Ольга Вікторівна</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ФІПО ДЗ «Дніпропетровська медична академія» МОЗ України
<i>Куглер Сергій Євгенович</i>	старший лаборант кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Кузнєцов Олександр Сергійович</i>	д.мед.н., професор, завідувач відділення кардіо- та рентгено-васкулярної хірургії ДОКТМО, професор кафедри хірургії імені В.М. Богославського Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Кузнєцова Олена Анатоліївна</i>	аспірант кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Курапов Євген Петрович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Кучма Андрій Богданович</i>	лікар-анестезіолог відділення інтенсивної терапії та екстракорпоральної детоксикації КМК ЛШМД міста Києва
<i>Лісецький Віталій Адамович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології та реаніматології Української військової медичної академії
<i>Лісний Іван Іванович</i>	к.мед.н., керівник науково-дослідного відділу анестезіології та інтенсивної терапії Національного інституту раку

<i>Лоскутов Олег Анатолійович</i>	к.мед.н., ст. наук. співробітник, асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Малиш Ігор Ростиславович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика, заслужений лікар України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки
<i>Мальцева Людмила Олексіївна</i>	д.мед.н., професор, професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
<i>Марков Юрій Іванович</i>	к.мед.н., доцент кафедри медицини невідкладних станів НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Матяш Віктор Іванович</i>	д.мед.н., ст. наук. співробітник, завідувач науковим відділом інтенсивної терапії та детоксикації ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л.В. Громашевського НАМН України», заслужений лікар України
<i>Мінцер Озар Петрович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри медичної інформатики НМАПО імені П.Л.Шупика
<i>Мищенко Дмитро Леонідович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Мосенцев Микола Федорович</i>	к.мед.н., завідувач відділення інтенсивної терапії сепсису, КЗ «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня імені І.І. Мечникова» МОЗ України
<i>Налатко Юрій Іванович</i>	к.мед.н., доцент, завідувач кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та екстреної медичної допомоги ДЗ «Луганський державний медичний університет», Лауреат Премії Президента України
<i>Науменко Олександр Вікторович</i>	науковий співробітник ДНУ «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами
<i>Недашківський Сергій Михайлович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Нестеренко Олексій Миколайович</i>	д.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФПО Донецького національного медичного університету імені М. Горького
<i>Олейніков Костянтин Миколайович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФПО Донецького національного медичного університету імені М.Горького
<i>Падалка Віктор Миколайович</i>	лікар-анестезіолог, Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф
<i>Пилипенко Любов Анатоліївна</i>	лікар-ендокринолог центральної районної поліклініки Деснянського району м. Києва
<i>Пилипенко Максим Миколайович</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Підгірний Ярослав Михайлович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ФПО Львівського НМУ імені Данила Галицького
<i>Сергійчук Олена Віталіївна</i>	к.мед.н., асистент кафедри хірургії з курсом анестезіології та інтенсивної терапії Вінницького НМУ імені М.І. Пирогова

<i>Смірнова Наталія Миколаївна</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Снісарь Володимир Іванович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ФІПО ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
<i>Старіков Анатолій Володимирович</i>	д.мед.н., професор, керівник відділу інтенсивної терапії Інституту гематології та трансфузіології НАМН України
<i>Строкань Андрій Миколайович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Сурков Денис Миколайович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ФІПО ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», завідувач відділення анестезіології та ІТ новонароджених КЗ «Обласна дитяча клінічна лікарня м. Дніпропетровськ»
<i>Суслов Валентин Васильович</i>	д.мед.н., професор, завідувач відділення анестезіології та інтенсивної терапії НДІ урології та нефрології НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України
<i>Тарабрін Олег Олександрович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії з післядипломною підготовкою Одеського НМУ
<i>Тітов Іван Іванович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Івано-Франківського НМУ
<i>Ткаченко Олександр Анатолійович</i>	к.мед.н., головний лікар КМК ЛШМД, головний позаштатний спеціаліст ГУОЗ м. Києва за спеціальністю «хірургія»
<i>Ткаченко Руслан Опанасович</i>	д.мед.н., професор кафедри акушерства, гінекології та репродуктології НМАПО імені П.Л. Шупика, лауреат Премії НАМН України, головний позаштатний спеціаліст з питань акушерської реанімації ГУОЗ м. Києва
<i>Тодуров Борис Михайлович</i>	д.мед.н., член-кореспондент НАМН України, директор Київського міського центру серця
<i>Трицинська Марина Анатоліївна</i>	к.мед.н., доцент кафедри неврології № 1 НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Трицинський Анатолій Іванович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика
<i>Тюменцева Світлана Григорівна</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Усенко Людмила Василівна</i>	член-кореспондент НАН та НАМН України, д.мед.н., професор, професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
<i>Федосюк Роман Миколайович</i>	к.мед.н., доцент, завідувач відділення анестезіології з ліжками для інтенсивної терапії Київської МКЛ № 3, головний позаштатний спеціаліст МОЗ України за спеціальністю «анестезіологія», заслужений лікар України
<i>Філик Ольга Володимирівна</i>	асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ФІПО Львівського НМУ імені Данила Галицького, магістр медицини
<i>Хоменко Олена Юріївна</i>	лікар-анестезіолог відділення реанімації, інтенсивної терапії та анестезіології Київського міського центру репродуктології та перинатальної медицини, асистент кафедри акушерства, гінекології та репродуктології з курсом акушерської анестезіології НМАПО імені П.Л. Шупика

<i>Царьов Олександр Володимирович</i>	к.мед.н., асистент кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
<i>Чепкий Леонард Петрович</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМУ імені О.О. Богомольця
<i>Черній Володимир Ілліч</i>	д.мед.н., професор, член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького
<i>Шано Валентина Петрівна</i>	д.мед.н., професор кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М.Горького
<i>Шейман Борис Семенович</i>	д.мед.н., ст. наук.співробітник, завідувач відділу екозалежної патології та клінічної токсикології інституту екогігієни і токсикології імені Л.І. Медведя, завідувач Українського центру дитячої токсикології, інтенсивної та еферентної терапії НДСЛ «Охматдит» МОЗ України, головний позаштатний дитячий токсиколог ГУОЗ м.Києва, заслужений лікар України
<i>Шлапак Ігор Порфирійович</i>	д.мед.н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л. Шупика, заслужений діяч науки і техніки України
<i>Шраменко Катерина Костянтинівна</i>	к.мед.н., доцент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії, медицини невідкладних станів та лабораторної діагностики ФІПО Донецького НМУ імені М. Горького

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

3,5-цАМФ	3,5-циклічний аденозинмонофосфат	ВРІТ	відділення реанімації та інтенсивної терапії
АДГ	антидіуретичний гормон	ВЧВЛ	високочастотна вентиляція легень
АЕМО	апарат для екстракорпоральної мембранної оксигенації	ВЧТ	внутрішньочерепний тиск
АКТГ	аденокортикотропний гормон	ГАМК	гаммааміномасляна кислота
АлАТ	аланинамінотрансфераза	ГАМКА	рецептори типу А гаммааміномасляної кислоти
АНС	автономна нервова система	ГАМКВ	рецептори типу В гаммааміномасляної кислоти
АПФ	ангіотензинперетворюючий фермент	ГЕБ	гематоенцефалічний бар'єр
АсАТ	аспартатамінотрансфераза	ГЕК	гідроксиетильовані крохмалі
АТ	антитромбін	ГЛМ	гнучка ларингеальна маска
АТ	артеріальний тиск	ГНН	гостра ниркова недостатність
АТ сер.	артеріальний тиск середній	ГОМК	γ-оксималяна кислота
АХ	ацетилхолін	ГПМК	гостре порушення мозкового кровообігу
АШК	апарат штучного кровообігу	ГПСП	гальмівний постсинаптичний потенціал
в/в	внутрішньовенний	ГРДС	гострий респіраторний дистрес-синдром
ВДШ	верхні дихальні шляхи	ДВЗ	дисеміноване внутрішньосудинне згортання
ВЕО	водно-електролітний обмін	ДМ	доказова медицина
ВІТ	відділення інтенсивної терапії	ДО	дихальний об'єм
ВКС	відкрита каналцева система	ЕА	епідуральна анестезія
ВООЗ	Всесвітня Організація Охорони Здоров'я		

ЕАБП	електрична активність без пульсу	МАК	мінімальна альвеолярна концентрація
ЕБ	епідуральна блокада	МК	мозковий кровотік
ЕГ	епідуральна гематома	МКС	медицина критичних станів (Critical Care Medicine)
ЕЕГ	електроенцефалограма	МНВ	міжнародне нормалізоване відношення
ЕК	епідуральний катетер	МО	міжнародні одиниці
ЕКГ	електрокардіограма	МРТ	магнітно-резонансна томографія
ЕМТ	еферентний метод терапії	МТ	маса тіла
ЕП	епідуральний простір	НАМН	Національна академія медичних наук
ЕТТ	ендотрахеальна трубка	НВПК	неадекватне (знижене) венозне повернення крові
ЕХ	ентеральне харчування	НДА	наркозно-дихальна апаратура
ЗПОС	загальний периферичний опір судин	НІОГ	наведена інтраопераційна гіпотермія
ЗСО	залишковий систолічний об'єм	НС	нервова система
ІІМ	інтубаційна ларингеальна маска	НСС	нижній стравохідний сфинктер
ІМ	інфаркт міокарда	ОЦК	об'єм циркулюючої крові
ІМТ	індекс маси тіла	ОЦП	об'єм циркулюючої плазми
ІОЛС	індекс опору легневих судин	ПНУП	передсердний натрійуретичний пептид
Іт	теплова ізоляція	ПОН	поліорганна недостатність
ІТ	інтенсивна терапія	ПОНБ	після операційна нудота і блювання
ІТТ	інфузійно-трансфузійна терапія	ППВ	палата післяопераційного відновлення
ІФА	імуно-ферментний аналіз	ПТГ	паратиреоїдний гормон
ІХС	ішемічна хвороба серця	ПТКВ	позитивний тиск в кінці видиху
ІЦОГ	інгібітори циклооксигенази	ПХ	парентеральне харчування
КДО	кінцевий об'єм діастолі	РАА	ренін-ангіотензин-альдостеронова система
КДТ	кінцевий діастолічний тиск	РДС	респіраторний дистрес-синдром
КЛБ	кислотно-лужний баланс	РКД	рандомізовані клінічні дослідження
КЛС	кислотно-лужний стан	РП	респіраторна підтримка
КОС	кислотно-основний стан	САК	субарахноїдальний крововилив
КТ	комп'ютерна томографія	САТ	середній артеріальний тиск
ЛМ	ларингеальна маска	СВ	серцевий викид
ЛПУ	лікувально-профілактична установа	СГПЛ	синдром гострого пошкодження легень
М	метаболізм	СДГ	сорбітолдегідрогеназа
МА	місцевий анестетик		

СДППТ	самостійне дихання з постійним позитивним тиском	ХОК	хвилинний об'єм крові
СЕА	спінально-епідуральна анестезія	цАМФ	циклічний аденозинмонофосфат
СІ	серцевий індекс	ЦВТ	центральний венозний тиск
СК	спінальний катетер	цГМФ	циклічний гуанілатмонофосфат
СЛР	серцево-легенева реанімація	ЦК	церебральний кровотік
СЛЦР	серцево-легенева та церебральна реанімація	ЦНС	центральна нервова система
СМА	спинномозкова (спінальна) анестезія	ЦПТ	центральний перфузійний тиск
СН	серцева недостатність	ЦСР	цереброспінальна рідина
СНС	симпатична нервова система	ЧД	частота дихання
СНС АДГ	синдром неадекватної (підвищеної) секреції АДГ	ЧМТ	черепно-мозкова травма
СОМТ	синдром ознобу та м'язового тремтіння	ЧСС	частота серцевих скорочень
ССЗВ	синдром системної запальної відповіді	ШВЛ	штучна вентиляція легень
ССО	системний судинний опір	ШКТ	шлунково-кишковий тракт
ССС	серцево-судинна система	ШКФ	швидкість клубочкової фільтрації
СТГ	соматотропний гормон	ШТ	шлуночкова тахікардія
ТВА	тотальна внутрішньовенна анестезія	АВ	концентрація актуального бікарбонату (HCO ₃ ⁻) в плазмі
ТЗЛК	тиск заклинювання у легневих капілярах	ВЕ	надлишок або дефіцит лугів у крові
УІ	ударний індекс	С	теплопровідність
УО	ударний об'єм	СРН	карбоксіпептидази N
УОС	ударний об'єм серця	ESICM	European Society of Intensive Care Medicine (Європейське Товариство Інтенсивної Терапії)
ФБС	фібробронхоскопія	FDA	американське агенство харчових продуктів та лікарських засобів
ФЗЄ	функціональна залишкова ємність легень	FDP	продукти деградації фібрину
ФОС	фосфорорганічні сполуки	GP Ів	глікопротеїн Ів
ФП	фібриляція передсердь	HFIP	гексафлюороізопропанол
ФШ	фібриляція шлуночків	НР	Helicobacter pylori
ХНН	хронічна ниркова недостатність	IL-1	інтерлейкін-1
ХОД	хвилинний об'єм дихання	ILMA	інтубаційна ларингеальна маска
ХОЗЛ	хронічні обструктивні захворювання легень	LMA	ларингеальна маска
		LPS	ліпополісахариди

NMDA	N-метил-D-аспартат	SCCM	Society of Critical Care Medicine (Товариство Медицини Критичних Станів)
NO	монооксид азоту	SIRS	Systemic Inflammatory Response Syndrome
NYHA	New York Heart Association	SpO ₂	насичення артеріальної крові киснем, вимірюване методом пульсоксиметрії
PaCO ₂	парціальний тиск вуглекислого газу в артеріальній крові	SvjO ₂	сатурація киснем крові у внутрішній яремній вені
PACU	Postanesthesia Care Unit	TAFI	тромбінактивований інгібітор фібринолізу
pCO ₂	парціальна напруга вуглекислого газу	TF	тканинний фактор
PetCO ₂	парціальна напруга вуглекислого газу в кінці видиху	TNF	тумор-некротизуючий фактор
pH	величина активної реакції крові	t-PA	тканинний активатор плазміногену
PIFE	пентафторізопропенілфторметиловий ефір	u-PA	урокиназний тип активатора плазміногену
PL	фосфоліпідів	WFSA	World Federation of Societies of Anaesthesiologists (Всесвітня Федерація Товариств Анестезіологів)
pO ₂	парціальна напруга кисню		
PONV	Postoperative Nausea and Vomiting		
SB	стандартний бікарбонат		